

Pwyllgor Craffu - Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol

Adroddiad Blynyddol

Y Broses Graffu yn Sir Gaerfyrddin

sirgar.gov.uk

Cynnwys

Rhagair gan y Cadeirydd	2
1. Cyflwyniad.....	3
2. Trosolwg o Waith y Pwyllgor yn 2023/24.....	3
2.1 Rôl Craffu	3
2.2 Y Blaengynllun Gwaith	5
2.3 Cyfarfodydd y Pwyllgor Craffu - Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol.....	5
2.4 Monitro Perfformiad / Materion Strategol.....	6
2.4.1 Adroddiad Blynyddol Cyngor Sir Caerfyrddin 2023/24.....	6
2.4.2 Cynlluniau Cyflawni Is-adrannol Drafft 2023/24.....	6
2.4.3 Adroddiadau Perfformiad 2023/24 sy'n berthnasol i'r Pwyllgor	7
2.4.4 Camau Gweithredu ac Atgyfeiriadau.....	7
2.5 Cyllidebau Refeniw a Chyfalaf	7
2.5.1 Adroddiadau Monitro'r Gyllideb	7
2.5.2 Cyllidebau Refeniw a Chyfalaf	8
Cafodd y Pwyllgor adroddiadau chwarterol am y cyllidebau cyfalaf a refeniw adrannol a chorfforaethol. Galluogai'r adroddiadau hyn yr aelodau i fonitro'r gwariant ym mhob maes a'r cynnydd a wnaed o ran unrhyw waith cyfalaf.	8
Yn ogystal â monitro'r gyllideb bresennol, ymgynghorwyd â'r Pwyllgor hefyd ynghylch Strategaeth Cyllideb Refeniw 2024/25 i 2026/27. Roedd yr adroddiad yn rhoi'r cynigion presennol i'r Pwyllgor ynghylch y Gyllideb Refeniw ar gyfer 2024/25, ynghyd â ffigurau dangosol ar gyfer blynyddoedd ariannol 2025/26 a 2026/27.	8
Derbyniodd yr Aelodau'r adroddiad a chymeradwyo'r Crynhoad Taliadau. Ymgynghorwyd â'r Pwyllgor ynglŷn â'r Rhaglen Gyfalaf Bum Mlynedd 2024/25 - 2028/29.....	8
2.6 Yr Adran Adnoddau.....	8
2.6.1 Adroddiad ynghylch y Dangosyddion Darbodaeth a Rheoli'r Trysorlys.....	8
2.6.2 Polisi a Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2024-25.....	8
2.7 Adran y Prif Weithredwr	9
2.7.1 Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Gaerfyrddin	9
2.7.2 Monitro Absenoldeb Salwch.....	9
2.7.3 TIC – Rhaglen Drawsnewid y Cyngor	9
2.7.4 Sefydlu Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar y Ganolfan Gyswilt Gorfforaethol.....	10
3. Gweithgarwch Craffu Arall.....	10
3.1 Gorchwyl a Gorffen	10
3.2 Ymweliadau Safle.....	10
3.3 Sesiynau Datblygu	11
4. Effaith	11
3.1 Sut mae craffu wedi gwneud gwahaniaeth eleni?	11
5. Ymgysylltu â'r Cyhoedd.....	12
6. Heriau.....	12
7. Gwaith yn y Dyfodol	12

8. Cefnogi'r Swyddogaeth Graffu	13
9. Presenoldeb	14

Rhagair gan y Cadeirydd

Croeso i adroddiad blynyddol y Pwyllgor Craffu - Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol ar gyfer blwyddyn y cyngor 2023/24. Fel Cadeirydd, mae'n bleser gennyf gyflwyno'r adroddiad hwn i chi sy'n manylu ar y gwaith a wnaed gan y Pwyllgor yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Mae craffu yn rhan hanfodol o ddemocratiaeth leol a llywodraethu da. Mae'r gwaith a gwmpesir gan yr adroddiad hwn yn sicrhau bod y Cyngor yn parhau i fod yn atebol ac yn dryloyw, yn effeithiol ac yn effeithlon. Mae cwestiynu a herio'r rheiny sy'n gwneud penderfyniadau hefyd yn helpu'r Cyngor i gyflawni ei amcanion ac i sbarduno gwelliant. Mae'r Pwyllgor wedi parhau yn ei rôl o fonitro absenoldeb salwch, rheoli perfformiad a chyllidebau sy'n berthnasol i'r elfen graffu hon.

Dros y flwyddyn ddiwethaf mae'r pwyllgor wedi parhau i weithio'n agos gydag aelodau'r cabinet ac uwch swyddogion.

Rydym hefyd wedi cychwyn ar ein grŵp gorchwyl a gorffen cyntaf ers tro. Yn dilyn y cyfnod Covid roedd yr aelodau am gael sicrwydd ynglŷn â'r modd yr ydym yn rhyngweithio ag aelodau'r cyhoedd, yn enwedig drwy gyfrwng ein canolfannau cyswllt corfforaethol. Bydd y gwaith hwn yn parhau i mewn i'r flwyddyn sy'n dod.

Mae'r aelodau hefyd wedi gallu parhau i ddatblygu trwy gyfres o seminarau wedi'u trefnu ar draws ystod o bynciau. Mae trefniadau gweithio hybrid yn parhau i fod ar gael ac yn caniatáu i aelodau fynd i gyfarfodydd naill ai'n bersonol neu o bell trwy ba bynnag ddyfais y maent yn dewis ei defnyddio.

Edrychaf ymlaen unwaith eto at yr her o fod yn gadeirydd ar y Pwyllgor hwn yn ystod y flwyddyn i ddod a chyda chymorth fy Is-gadeirydd a gweddill y Pwyllgor. Gobeithiaf y cawn effaith gadarnhaol ar y canlyniadau i drigolion Sir Gaerfyrddin.

Yn olaf, hoffwn ddiolch hefyd i holl aelodau'r Pwyllgor a'r swyddogion am eu cyfraniadau a'u hymroddiad yn ystod 2023/24.

Y Cynghorydd Giles Morgan
Cadeirydd y Pwyllgor Craffu - Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol

1. Cyflwyniad

Mae'r swyddogaeth Graffu yn elfen allweddol o drefniadau llywodraethu'r Cyngor Sir a'i broses o wneud penderfyniadau. Er nad yw'n gorff sy'n gwneud penderfyniadau, mae Craffu yn fwyaf effeithiol pan fydd yn manteisio ar y potensial i ddylanwadu ar benderfyniadau a wneir gan y Cyngor a chyrrff partner ar draws y sir.

Mae Erthygl 6.2 o Gyfansoddiad y Cyngor yn ei gwneud yn ofynnol i'r holl Bwyllgorau Craffu "*baratoi adroddiad blynyddol sy'n egluro gweithgareddau'r Pwyllgor dros y flwyddyn flaenorol*".

Mae'r adroddiad hwn yn tynnu sylw at y gwaith a wnaed gan y Pwyllgor Craffu - Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol yn ystod blwyddyn y cyngor 2023/24. Ei nod yw rhoi cyfle i aelodau fwrw golwg ar ei gyflawniadau, nodi meysydd arferion gorau a thynnu sylw at feysydd i'w gwella er mwyn gwella'r swyddogaeth graffu ymhellach. Yn ogystal, efallai y bydd yr adroddiad hwn yn hwyluso trafodaeth ar eitemau y gellid eu nodi i'w cynnwys mewn rhaglenni gwaith yn y dyfodol.

Mae'r Pwyllgor dan gadeiryddiaeth y Cyngorydd Giles Morgan ac mae'n cynnwys 11 Aelod Etholedig ac mae Aelodau o'r Cabinet yn mynd i gyfarfodydd yn ôl y gofyn er mwyn annerch y Pwyllgor ar feysydd o fewn eu portffolios priodol.

Darperir cymorth gan yr Uned Gwasanaethau Democrataidd a Swyddogion eraill y Cyngor, pan fo angen.

2. Trosolwg o Waith y Pwyllgor yn 2023/24

2.1 Rôl Craffu

Diweddarwyd meysydd gorchwyl y Pwyllgorau Craffu gan y Cyngor yn dilyn yr etholiadau ym mis Mai 2022 a daeth pob Pwyllgor Craffu yn gyfrifol am graffu ar Bortffolios Penodol y Cabinet a'u gwasanaethau perthnasol a chael trosolwg ohonynt. Mae'r Pwyllgor Craffu - Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol yn gyfrifol am graffu ar bortffolios yr Arweinydd, y Dirprwy Arweinydd (heb gynnwys Cartrefi), Adnoddau a Threfniadaeth a'r Gweithlu a'u meysydd gwasanaeth priodol:-

Y Cyngorydd Darren Price - Arweinydd

Cadeirydd y Cabinet	Cysylltu ag arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill
Cysylltiadau â Llywodraeth Cymru	Strategaeth Gorfforaethol
Cysylltiadau â Llywodraeth Leol	Craffu
Cynrychioli'r Cyngor - Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru	Cyd-bwyllgor Corfforaethol De-orllewin Cymru
Dinas-ranbarth Bae Abertawe	Pennu Portffolios y Cabinet
Marchnata a'r Cyfryngau	Y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus

Penodi Aelodau'r Cabinet	Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021
Cyswllt â'r Prif Weithredwr	Partneriaeth

Adnoddau

Strategaeth Gyllid a'r Gyllideb	Caffael a Fframweithiau
Rhaglen Gyfalaf	Cyflawni Arbedion
Rheoli Asedau / Eiddo	Gwasanaethau Ariannol
Comisiynu a Chaffael	Budd i'r Gymuned
Rheoli Risg a Chynllunio Risg	Y Dreth Gyngor
Budd-daliadau Tai	Ardrethi Annomestig Cenedlaethol
Refeniw	Cyllid Strategol (Prosiectau Corfforaethol)
Datganiad Llywodraethu Blynnyddol	Llywodraethu Corfforaethol
Cynrychiolydd y Cabinet ar y Grŵp Llywodraethu Corfforaethol	

Trefniadaeth a'r Gweithlu

Canolfannau Cyswllt a'r Canolfannau Gwasanaethau Cwsmeriaid	Gweithio ystwyth
Cydraddoldeb – polisi a'r gweithlu	Arweinydd Polisi Iechyd a Diogelwch
Adnoddau Dynol a Chynllunio'r Gweithlu	Cyflawni Blaenoriaethau'n Gorfforaethol
Rheoli Perfformiad	Gwasanaethau Etholiadol
Busnes a Gwella Gwasanaethau	Y Crwner
Archwilio Cymru	Cofrestryddion (Genedigaethau, Marwolaethau a Phriodasau)
Hyfforddiant – Dysgu a Datblygu	Ymgysylltu ag Undebau Llafur
TGCh Darparu Gwasanaethau Digidol	Datblygu Sgiliau
T.I.C. (Trawsnewid i Wneud Cynnydd)	Cynllunio Gweithlu Rhanbarthol
Llesiant Gweithwyr	Rhaglen Sgiliau a Thalentau (Y Fargen Ddinesig)
Dyletswydd Economaidd-gymdeithasol	Amrywiaeth y Gweithlu
Hyrwyddwr y Lluoedd Arfog	Cuddwylio, Rhyddid Gwybodaeth a diogelu data
Y Rhaglafiaeth	Cwynion
Iechyd Galwedigaethol	Hyrwyddwr Gwrth-Gaethwasiaeth a Chyflogaeth Foesebol
Gwerthoedd Craidd	

Yn unol â'i feysydd cyfrifoldeb, bydd y Pwyllgor Craffu - Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol yn ceisio:-

- Archwilio pa mor dda y mae'r Cabinet a'r Cyngor yn perfformio;
- Dwyn y Cabinet i gyfrif a cheisio hyrwyddo proses benderfynu sy'n agored ac yn dryloyw;
- Monitro perfformiad gwasanaethau a swyddogaethau'r Cyngor;
- Adolygu penderfyniadau'r Cabinet lle bo hynny'n briodol;
- Cynorthwyo'r Cabinet i ddatblygu, monitro, ac adolygu polisïau;
- Craffu ar y strategaeth cyllideb refeniw a'r rhaglenni buddsoddiadau cyfalaf arfaethedig, a hynny fel rhan allweddol o'r broses ymgynghori;
- Galluogi sefydliadau a phartneriaid allanol i gyfrannu at y gwaith o ystyried materion a all effeithio ar y modd y cyflawnir blaenoriaethau'r Cyngor a'r sir gyfan.

2.2 Y Blaengynllun Gwaith

Mae'r broses graffu yn chwarae rhan allweddol o ran hyrwyddo atebolrwydd ym mhroses gwneud penderfyniadau yr Awdurdod Lleol. Hefyd mae'r broses yn ddefnyddiol o ran sicrhau bod polisïau'r Cyngor yn adlewyrchu'r blaenoriaethau cyfredol, yn ogystal â hyrwyddo effeithlonrwydd ac annog cydweithio ag asiantaethau allanol.

Er mwyn i'r Pwyllgorau Craffu gymryd mwy o berchnogaeth o'u Blaengynlluniau Gwaith eu hunain, cyflwynwyd dull craffu cyn gwneud penderfyniadau ym mis Medi 2022 sy'n caniatáu i Bwyllgorau Craffu benderfynu pa adroddiadau o Flaengynllun Gwaith y Cabinet y maent am eu gweld yn dod ger eu bron. Yn ôl y drefn arferol, mae Pwyllgorau hefyd yn gallu nodi eu pynciau eu hunain ac mae'r Cabinet yn dal i allu gwahodd Pwyllgor Craffu i graffu ar benderfyniad oedd ar y gweill.

Defnyddiodd y Pwyllgor fframwaith Gateway y Ganolfan Llywodraethu a Chraffu i ddatblygu ei Flaengynllun Gwaith ar gyfer blwyddyn y cyngor 2023/24 a adolygwyd yn rheolaidd. Roedd hyn yn darparu dull hawdd ei reoli, hyblyg a chadarn o graffu ac yn sicrhau bod y meysydd i'w hadolygu yn cael eu hystyried ar sail blaenoriaeth ac mewn modd amserol.

Yn hyn o beth, penderfynodd y Pwyllgor ddsbarthu adroddiadau cyfnodol ynghylch perfformiad a monitro'r gyllideb i aelodau y tu allan i'r rhaglen cyfarfodydd ffurfiol. Roedd y broses hon yn golygu bod modd gosod unrhyw faterion perthnasol a nodwyd gan aelodau ar yr agenda ffurfiol i'w hystyried ymhellach, fel y bo'n briodol. Arweiniodd manteision y dull hwn o weithio at wella'r drafodaeth a'r cyfraniadau yn ystod cyfarfodydd y Pwyllgor Craffu. At ei gilydd, roedd agendâu'r cyfarfodydd yn gyson â'r rheiny a amlinellwyd yn y Blaengynllun Gwaith.

2.3 Cyfarfodydd y Pwyllgor Craffu - Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol

Trefnir cyfarfodydd bob 6-8 wythnos er mwyn ystyried materion ac adroddiadau sydd wedi'u cynnwys yn ei Flaengynllun Gwaith. Cynhaliodd y Pwyllgor 7 cyfarfod ffurfiol yn ystod blwyddyn y cyngor 2023/24 a chynhaliwyd pob cyfarfod yn unol â'r darpariaethau a nodir yn Adran 47 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Er mwyn ategu'r gwaith a wnaed yn ystod cyfarfodydd ffurfiol, mae'r Pwyllgor hefyd yn cyflawni swyddogaethau craffu eraill megis Gorchwyl a Gorffen, Craffu Un Diwrnod ac ymweliadau â sefydliadau a ddaw o fewn ei gylch gwaith, ynghyd â sesiynau datblygu a gweithdai.

2.4 Monitro Perfformiad / Materion Strategol

Un o brif rolau'r Pwyllgor Craffu - Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol yw monitro perfformiad gwasanaethau a swyddogaethau o fewn ei gylch gwaith. Yn unol â hynny, mae'r Pwyllgor yn adolygu adroddiadau monitro perfformiad a gwahanol strategaethau a chynlluniau i roi asesiad cytbwys o'r perfformiad ar draws y meysydd gwasanaeth perthnasol.

2.4.1 Adroddiad Blynyddol Cyngor Sir Caerfyrddin 2023/24

Ym mis Medi 2023 bu'r Pwyllgor yn ystyried Adroddiad Blynyddol y Cyngor 2023/24 a gynhyrchwyd yn unol â'r darpariaethau perthnasol o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Roedd yr adroddiad yn nodi'r cynnydd a wnaed o ran 13 Amcan Llesiant y Cyngor yn erbyn cefndir o amgylchiadau digynsail yn sgil y pandemig coronafeirws, ynghyd â hunanasesiad y Cyngor yn erbyn gofynion perfformiad y flwyddyn ariannol flaenorol. Canolbwyntiodd y Pwyllgor ar y pedwar Amcan Llesiant sy'n dod o fewn cylch gwaith ei, sef:

Amcan	Galluogi ein plant a'n pobl ifanc i gael y dechrau gorau posibl mewn bywyd
Llesiant 1:	(Dechrau'n Dda).
Amcan	Galluogi ein preswylwyr i fyw a heneiddio'n dda (Byw a Heneiddio'n Dda).
Llesiant 2:	
Amcan	Gwneud ein cymunedau a'n hamgylchedd yn iach, yn ddiogel ac yn ffyniannus
Llesiant 3:	(Cymunedau Ffyniannus).
Amcan	Moderneiddio a datblygu ymhellach fel Cyngor cydnerth ac effeithlon (Ein
Llesiant 4:	Cyngor)

Canlyniad:

Rhoddodd y Cabinet ystyriaeth i'r Adroddiad Blynyddol ar 18 Hydref 2023 pryd yr argymhellwyd i'r Cyngor ei fod yn cael ei gymeradwyo, ac yn dilyn hynny cafodd ei fabwysiadu yn ei gyfarfod ar 8 Tachwedd 2023.

2.4.2 Cynlluniau Cyflawni Is-adrannol Drafft 2023/24

Ym mis Mawrth 2023 bu'r Pwyllgor yn ystyried y Cynlluniau Cyflawni Gwasanaethau Is-adrannol drafft sy'n berthnasol i Gyfarwyddiaeth y Prif Weithredwr ac Adnoddau Corfforaethol ar gyfer 2024-2025 fel a ganlyn:-

- TGCh a Pholisi Corfforaethol;
- Rheoli Pobl;
- Y Gyfraith a Gweinyddiaeth;
- Gwasanaethau Etholiadol a Chofrestru Sifil;
- Marchnata a'r Cyfryngau/Gwasanaethau Cyfieithu;
- Cymorth Busnes a Chabinet.
- Cynllun Cyflawni Gwasanaeth Refeniw a Chydymffurfiaeth Ariannol 2023-24;
- Cynllun Cyflawni Gwasanaethau Ariannol 2023-24.

Roedd y cynlluniau hyn yn pennu'r camau a'r mesurau strategol i'w gweithredu ym mhob is-adran er mwyn i'r Cyngor wneud cynnydd mewn perthynas â'i amcanion llesiant, ei

flaenoriaethau thematig a blaenoriaethau'r gwasanaeth. Rhoddodd hyn gyfle i'r Pwyllgor ystyried y blaenoriaethau a amlinellwyd ar gyfer yr Is-adran a gwneud sylwadau yn eu cylch.

Canlyniad:

Derbyniodd y Pwyllgor y Cynlluniau Busnes Drafft ar gyfer y Gwasanaethau o fewn Adrannau'r Prif Weithredwr ac Adnoddau Corfforaethol sy'n dod o fewn ei gylch gwaith.

2.4.3 Adroddiadau Perfformiad 2023/24 sy'n berthnasol i'r Pwyllgor

Yn unol â'r protocolau a sefydlwyd gan y Pwyllgor, cafodd adroddiadau monitro perfformiad chwarterol sy'n berthnasol i gylch gwaith y Pwyllgor eu dosbarthu drwy e-bost i aelodau fel a ganlyn:-

- 18 Hydref 2023 – Monitro Perfformiad Chwarter 1 2023/24
- 12 Rhagfyr 2023 – Monitro Perfformiad Chwarter 2 2023/24
- 17 Ebrill 2024 – Monitro Perfformiad Chwarter 3 2023/24

Roedd yr adroddiadau yn galluogi aelodau i fonitro perfformiad mewn perthynas â'r Amcanion Llesiant sy'n berthnasol i gylch gwaith y Pwyllgor ac sy'n cyd-fynd â Strategaeth Gorfforaethol yr Awdurdod. Roedd y wybodaeth yn rhoi hunanwerthusiad o berfformiad yn unol â'r fframwaith deddfwriaethol diwygiedig sydd wedi'i ymgorffori yn Rhan 6 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Rhoddwyd cyfle i'r Aelodau godi unrhyw bryderon neu faterion yr oedd angen eu hystyried ymhellach yng nghyfarfod ffurfiol y Pwyllgor, yn unol â Rheolau'r Weithdrefn Graffu.

2.4.4 Camau Gweithredu ac Atgyfeiriadau

Yn ystod blwyddyn y cyngor gwnaed ceisiadau am eitemau ychwanegol gan aelodau'r Pwyllgor i'w cynorthwyo i gyflawni eu rôl graffu. Cyflwynwyd y wybodaeth ddiweddaraf am y Camau Gweithredu a'r Atgyfeiriadau i'r Pwyllgor yn ei gyfarfodydd a gynhaliwyd ar 16 Mehefin 2023, 12 Rhagfyr 2023 a 17 Ebrill 2024 a oedd yn manylu ar y cynnydd a wnaed mewn perthynas â'r ceisiadau hyn.

2.5 Cyllidebau Refeniw a Chyfalaf

2.5.1 Adroddiadau Monitro'r Gyllideb

Yn unol â'r protocolau a sefydlwyd gan y Pwyllgor, dosbarthwyd adroddiadau chwarterol ar y cyllidebau refeniw a chyfalaf adrannol a chorfforaethol i aelodau fel a ganlyn:-

- 18 Hydref 2023 - mewn perthynas â'r sefyllfa gyllidebol ar 30 Mehefin 2023;
- 12 Rhagfyr 2023 - mewn perthynas â'r sefyllfa gyllidebol ar 31 Awst 2023;
- 31 Ionawr 2024 – mewn perthynas â'r sefyllfa gyllidebol ar 31 Hydref 2023, a
- 17 Ebrill 2024 - mewn perthynas â'r sefyllfa gyllidebol ar 31 Rhagfyr 2023.

Roedd yr adroddiadau yn galluogi'r aelodau i fonitro gwariant ym mhob maes gwasanaeth a'r cynnydd a wnaed o ran unrhyw waith cyfalaf. Rhoddwyd cyfle i'r Aelodau godi unrhyw bryderon neu faterion yr oedd angen eu hystyried ymhellach yng nghyfarfod ffurfiol y Pwyllgor, yn unol â Rheolau'r Weithdrefn Graffu.

2.5.2 Cyllidebau Refeniw a Chyfalaf

Cafodd y Pwyllgor adroddiadau chwarterol am y cyllidebau cyfalaf a refeniw adrannol a chorfforaethol. Galluogai'r adroddiadau hyn yr aelodau i fonitro'r gwariant ym mhob maes a'r cynnydd a wnaed o ran unrhyw waith cyfalaf.

Yn ogystal â monitro'r gyllideb bresennol, ymgynghorwyd â'r Pwyllgor hefyd ynghylch Strategaeth Cyllideb Refeniw 2024/25 i 2026/27. Roedd yr adroddiad yn rhoi'r cynigion presennol i'r Pwyllgor ynghylch y Gyllideb Refeniw ar gyfer 2024/25, ynghyd â ffigurau dangosol ar gyfer blynyddoedd ariannol 2025/26 a 2026/27.

Derbyniodd yr Aelodau'r adroddiad a chymeradwyo'r Crynhoad Taliadau. Ymgynghorwyd â'r Pwyllgor ynglŷn â'r Rhaglen Gyfalaf Bum Mlynedd 2024/25 - 2028/29.

Canlyniad:

Fel rhan o ymgynghoriad eang yr Awdurdod a gynhaliwyd ar Strategaeth Cyllideb Refeniw 2024/25, roedd y Pwyllgor wedi ystyried a chymeradwyo'r Strategaeth yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 31 Ionawr 2024. Wedi hynny, cytunodd y Cabinet ar y strategaeth ar 19 Chwefror 2024 a mabwysiadodd y Cyngor y Strategaeth ar 28 Chwefror 2024.

2.6 Yr Adran Adnoddau

2.6.1 Adroddiad ynghylch y Dangosyddion Darbodaeth a Rheoli'r Trysorlys

Cafodd y Pwyllgor ddiweddariadau yn amlinellu'r gweithgareddau o fewn Swyddogaeth Rheoli'r Trysorlys yn ystod blwyddyn y cyngor.

Canlyniad:-

Ystyriodd y Pwyllgor y Strategaeth a'i chymeradwyo yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 31 Ionawr 2024. Wedi hynny, cytunodd y Cabinet ar y strategaeth ar 19 Chwefror 2024 a mabwysiadodd y Cyngor y Strategaeth ar 28 Chwefror 2024.

2.6.2 Polisi a Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2024-25

Ym mis Ionawr 2024 adolygodd y Pwyllgor benderfyniadau rheoli'r trysorlys a'r prosesau a'r arferion a ddefnyddiwyd wrth wneud y penderfyniadau hynny at ddibenion dysgu o'r gorffennol, ac i ddangos bod camau rhesymol wedi'u cymryd i sicrhau bod yr holl faterion sy'n berthnasol i'r penderfyniadau hynny wedi cael eu hystyried ar y pryd.

Canlyniad:

Ystyriodd y Pwyllgor y Strategaeth a'i chymeradwyo yn ei gyfarfod a gynhaliwyd ar 31 Ionawr 2024. Wedi hynny, cytunodd y Cabinet ar y strategaeth ar 19 Chwefror 2024 a mabwysiadodd y Cyngor y strategaeth ar 28 Chwefror 2024.

2.7 Adran y Prif Weithredwr

2.7.1 Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Gaerfyrddin

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn nodi ei bod yn ofynnol i bwyllgor craffu dynodedig graffu ar waith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus. Ym mis Hydref a mis Rhagfyr 2023 a mis Mawrth 2024 bu'r Pwyllgor, fel y pwyllgor craffu dynodedig a benodwyd i graffu ar waith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, yn adolygu ac yn asesu'r wybodaeth a oedd wedi'i chynnwys yn y cofnodion.

Canlyniad:

Bu'r Pwyllgor yn ystyried ac yn cymeradwyo cofnodion cyfarfodydd Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Gaerfyrddin.

2.7.2 Monitro Absenoldeb Salwch

Ym mis Rhagfyr 2023 aeth y Pwyllgor ati i adolygu absenoldeb salwch yr Awdurdod ar gyfer yr holl weithwyr a gyflogir gan yr Awdurdod. Bu'r Pwyllgor yn ystyried adroddiad a oedd yn rhoi data am absenoldeb salwch ar gyfer y cyfnod cronol sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2023 ynghyd â Chwarter 2 2023/24 gyda throsolwg o'r cymorth llesiant gweithwyr a ddarparwyd.

Ymatebwyd yn foddhaol i ymholiadau craffu a godwyd mewn perthynas â chynnwys yr adroddiad ac roedd yr Aelodau'n canmol y modd proffesiynol o reoli salwch ac yn diolch i'r swyddogion am y gefnogaeth a roddwyd i staff.

Canlyniad:

Yn ogystal â derbyn yr adroddiad, gwnaeth yr aelodau hefyd gymeradwyo achos busnes dros greu swydd Rheolwr Masnachol i helpu i ddatblygu mentrau cynhyrchu incwm yn y dyfodol.

2.7.3 TIC – Rhaglen Drawsnewid y Cyngor

Ym mis Rhagfyr 2023 cafodd y Pwyllgor ddiweddariad ynglŷn ag adolygu dull yr Awdurdod o drawsnewid. Cafodd y Strategaeth Drawsnewid ei hadrodd i'r Cabinet ym mis Chwefror 2023. Yr wyth blaenoriaeth thematig yw:

- Arbedion a Gwerth am Arian
- Incwm a Masnacheiddio
- Dylunio a Gwella Gwasanaethau
- Gweithlu
- Gweithle
- Cwsmeriaid a Digidol
- Datgarboneiddio
- Ysgolion

Canlyniad:

Ystyriodd y Pwyllgor yr adroddiad a'i gymeradwyo.

2.7.4 Sefydlu Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar y Ganolfan Gyswllt Gorfforaethol

Ym mis Hydref 2023 cafodd y Pwyllgor drafodaeth ynghylch sefydlu Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar weithrediad y Ganolfan Gyswllt Gorfforaethol o fewn yr Awdurdod.

Canlyniad:

Cytunodd y Pwyllgor i sefydlu'r grŵp Gorchwyl a Gorffen yn cynnwys 6 aelod, sy'n gytbwys yn wleidyddol.

3. Gweithgarwch Craffu Arall

3.1 Gorchwyl a Gorffen

Pwrpas y Grŵp Gorchwyl a Gorffen yw cyfrannu at ddatblygu polisi newydd neu ymgymryd â darn o waith craffu ymchwiliol. Mae grwpiau o'r fath wedi bod yn allweddol wrth gryfhau datblygiad polisi / rolau craffu ymchwiliol yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Yn ystod blwyddyn y cyngor, fel rhan o'i rôl ymchwiliol, aeth y Pwyllgor ati i lunio Grŵp Gorchwyl a Gorffen i adolygu'r Ganolfan Gyswllt Gorfforaethol.

Amcanion a chwmpas yr Adolygiad Gorchwyl a Gorffen oedd:

- Adolygu perfformiad a datblygiad y Ganolfan Gyswllt Gorfforaethol
- Nodi a oedd y gwasanaeth presennol yn ddigon cadarn, cyson, cydlynol, heb fod yn dyblygu ac yn rhoi gwerth am arian.
- Llunio argymhellion i'w hystyried gan y Cabinet.

Roedd aelodaeth y Grŵp Gorchwyl a Gorffen yn cynnwys 6 aelod etholedig a benodwyd i adlewyrchu cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor yn ei gyfanrwydd, cyn belled ag y bo modd:-

Plaid Cymru:	Y Cyngorydd Alex Evans, y Cyngorydd Kim Broom, Y Cyngorydd Terry Davies
Y Grŵp Annibynnol:	Y Cyngorydd Giles Morgan
Grŵp Llafur:	Y Cyngorydd Derek Cundy, y Cyngorydd Dot Jones,

Cyfarfu'r Grŵp ym mis Tachwedd, Rhagfyr, Chwefror ac Ebrill.

Bydd yr argymhellion yn cael eu cyflwyno i'r Cabinet i'w hystyried yn hydref 2024.

3.2 Ymweliadau Safle

Nid oedd y Pwyllgor wedi cynnal unrhyw ymweliadau safle yn ystod 2023/2024.

3.3 Sesiynau Datblygu

Yn ystod blwyddyn y cyngor 2023/24, gwahoddwyd Aelodau'r Pwyllgor i'r sesiynau/seminarau datblygu canlynol a drefnwyd gan yr Awdurdod:-

- 21 Mehefin – Atgyweiriadau Tai
- 7 Awst – Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda – Ymgynghoriad ar Wasanaethau Brys ac Argyfwng i Blant a Phobl Ifanc yn Ysbytai Llwynhelyg a Glangwili
-
- 13 Medi – Cymorth Trechu Tlodi
- 8 Tachwedd – Rheoli'r Trysorlys
- 22 Tachwedd – TG Strategaeth Ddigidol a Deallusrwydd Artiffisial
- 30 Tachwedd – Hyfforddiant Geodiscoverer
- 6 Rhagfyr – Lle a Seilwaith – Diweddariadau Gwasanaeth
- 7 Rhagfyr – Hyfforddiant Geodiscoverer
- 8 Rhagfyr – Trawsnewid Digidol
- 9 Ionawr 2024 – Deallusrwydd Artiffisial a Strategaeth Ddigidol
- 23/26 Chwefror – Cyflwyniad i Hyfforddiant Gwrth-Hiliaeth
- 6 Mawrth – Cyfrifoldeb Llifogydd

Yn ogystal â'r uchod, aeth yr aelodau i sawl seminar ar y gyllideb a gynhaliwyd yn ystod mis Ionawr fel rhan o broses ymgynghori'r Cyngor ar Gyllideb Refeniw 2024-25 a'r rhaglen gyfalaf bum mlynedd.

4. Effaith

3.1 Sut mae craffu wedi gwneud gwahaniaeth eleni?

Mae'r mwyafrif o'r penderfyniadau a wneir gan yr Awdurdod yn cael eu gwneud gan y Cabinet. Mae'r broses graffu'n rhoi cyfle i'r 65 o Gynghorwyr eraill nad ydynt yn rhan o'r weithrediaeth ddylanwadu ar y penderfyniadau hynny a gweithredu fel 'cyfaill beirniadol'. Mae Craffu Cyn Gwneud Penderfyniadau yn arbennig o ddylanwadol yn hyn o beth gan ei fod yn rhoi cyfle i Bwyllgorau Craffu ystyried a rhoi sylwadau ar bolisiau a materion sy'n dod i'r amlwg cyn iddynt gael eu hystyried gan y Cabinet. Hefyd mae Craffu yn helpu i sicrhau bod polisiau'r Cyngor yn adlewyrchu'r blaenoriaethau cyfredol, yn ogystal â hyrwyddo effeithlonrwydd ac yn annog cydweithio effeithiol â chyrrff allanol.

Mae Craffu yn chwarae rôl allweddol wrth wella'r gwasanaethau a ddefnyddir gan bobl a phlant Sir Gaerfyrddin. Hefyd mae'r broses graffu yn ddefnyddiol o ran sicrhau bod polisiau'r Cyngor yn adlewyrchu'r blaenoriaethau cyfredol, yn ogystal â hyrwyddo effeithlonrwydd ac yn annog cydweithio effeithiol â chyrrff allanol. Mae cyfraniad preswylwyr lleol, sefydliadau a phartneriaid yn y gymuned yn rhan bwysig o'r broses graffu ac mae ein Cynghorwyr wedi ymrwymo i ymateb i sylwadau a phryderon preswylwyr.

Mae Craffu Cyn Gwneud Penderfyniadau yn rhoi cyfle i bob Pwyllgor Craffu roi mewnbwn cyn i'r adroddiadau gael eu hystyried gan y Cabinet a dyma lais y bobl. Yn ystod blwyddyn y cyngor 2023/24, mae'r Pwyllgor Craffu - Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol wedi cael effaith gadarnhaol mewn sawl ffordd, gan wneud gwaith y Cyngor yn agored ac yn dryloyw i'r cyhoedd.

5. Ymgysylltu â'r Cyhoedd

Mae'r swyddogaeth graffu yn rhoi cyfle i'r cyhoedd gymryd rhan yng ngweithgareddau'r Awdurdod lle gall aelodau o'r cyhoedd ofyn am i eitemau gael eu gosod ar agenda cyfarfod y Pwyllgor. Mae'r rhai sy'n byw yn Sir Gaerfyrddin, neu sy'n berchen ar fusnes neu'n cael eu cyflogi yn y sir, hefyd yn cael gofyn cwestiynau yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Craffu.

Er na dderbyniodd y Pwyllgor unrhyw awgrymiadau o bynciau posibl gan y cyhoedd yn ystod 2023/24, roedd Blaengynllun Gwaith y Pwyllgor yn cynnwys ystod o bynciau a oedd yn gofyn am ymgynghori/cyfranogi cyhoeddus.

Er mwyn hyrwyddo ymwybyddiaeth y cyhoedd o Bwyllgorau Craffu a gallu'r cyhoedd i gyflwyno pynciau i'w trafod, cyhoeddir Blaengynlluniau Gwaith Pwyllgorau Craffu yr Awdurdod, a manylion ynghylch sut y gall y cyhoedd gymryd rhan, ar wefan yr Awdurdod:-

<https://www.sirgar.llyw.cymru/cartref/cyngor-a-democratiaeth/pwyllgorau-a-chyfarfodydd/craffu/>

Yn ystod blwyddyn y cyngor, rhoddodd is-adran Gyfathrebu yr Awdurdod gymorth marchnata digidol i'r swyddogaeth Graffu gan fynd ati i hyrwyddo manylion eitemau ar gyfer y dyfodol a allai fod o ddiddordeb i'r cyhoedd mewn ymgais i gynyddu ymwybyddiaeth a chyfranogiad y cyhoedd. Gwahoddir y cyhoedd, drwy nifer o wahanol ffyrdd, i gymryd rhan yn y broses Graffu ac i dynnu sylw at unrhyw faterion sy'n peri pryder.

6. Heriau

Wrth ymgymryd â'i waith mae'r Pwyllgor wedi wynebu sawl her, mae'r rhain yn cynnwys eitemau na chafwyd adroddiadau yn eu cylch yn unol â'r Flaenraglen Waith a'r oedi wrth dderbyn adroddiadau ariannol, er bod hyn bellach yn cael sylw yn unol â'r hyn a ganiateir gan y gweithdrefnau ariannol.

7. Gwaith yn y Dyfodol

Mae'r Pwyllgor wedi gwneud cynnydd sylweddol yn ystod blwyddyn y cyngor a bydd yn parhau i ganolbwyntio ar bynciau lle bydd cyfraniadau'r Aelodau'n arwain at ganlyniadau cadarnhaol i ysgogi gwelliannau yn y gwasanaeth.

Bydd gwaith y Pwyllgor yn ystod blwyddyn y cyngor 2024/25 ei ystyried gan y Pwyllgor mewn sesiwn cynllunio datblygu a bydd yn cael ei adolygu'n rheolaidd fel rhan o fonitro'r Blaengynllun Gwaith yn ystod y flwyddyn.

Er mwyn gwella swyddogaeth graffu'r Awdurdod, bydd aelodau'n parhau i fynd i sesiynau datblygu, yn gofyn am gyngor y swyddogion lle y bo'n briodol ac yn manteisio'n llawn ar drafodaeth anffurfiol cyn cyfarfodydd.

8. Cefnogi'r Swyddogaeth Graffu

Mae'r cymorth a roddir i swyddogaeth graffu Cyngor Sir Caerfyrddin yn cael ei ddarparu gan yr Uned Gwasanaethau Democrataidd yn yr Is-adran Gweinyddiaeth a'r Gyfraith yn Adran y Prif Weithredwr. Mae'r cymorth a roddir i'r swyddogaeth graffu yn cynnwys y canlynol:-

- llunio ac anfon agendâu ar gyfer cyfarfodydd y Pwyllgor Craffu yn unol â'r Blaenraglenni Gwaith;
- darparu cymorth a chynghor cyfansoddiadol i'r Pwyllgorau Craffu ac i aelodau'r Pwyllgorau hynny yn ogystal â llunio cofnodion eu cyfarfodydd a sicrhau bod unrhyw faterion sy'n codi o'r cyfarfodydd hynny yn cael eu gweithredu;
- rhoi cymorth a chynghor mewn perthynas â swyddogaethau Pwyllgorau Craffu'r Cyngor i aelodau'r Cyngor a'i swyddogion;
- rheoli datblygiad strategol Craffu yn Sir Gaerfyrddin trwy ymwneud â rhwydweithiau a mentrau Craffu cenedlaethol a rhanbarthol, cefnogi Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau Craffu, a chyfarfodydd y Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu gyda'r Cabinet;
- rhoi cynghor a chymorth yn y gwaith o weithredu gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 a Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, wrth i'r canllawiau gael eu cyhoeddi;
- rheoli cydlynad a datblygiad Blaengynlluniau Gwaith y Pwyllgorau Craffu ar y cyd ag aelodau'r Pwyllgorau Craffu;
- rheoli a chydlynu gwaith adolygu'r swyddogaeth Graffu, gan gynnwys gweinyddu grwpiau gorchwyl a gorffen ym maes craffu, cynorthwyo i lunio adroddiadau ar y cyd â'r grwpiau, a chynorthwyo i weithredu a monitro'r adolygiadau a gwblhawyd.
- cynorthwyo â Rhaglen Datblygu Aelodau'r Pwyllgorau Craffu.

Am fwy o wybodaeth am Graffu yn Sir Gaerfyrddin gan gynnwys Blaenraglenni Gwaith, adroddiadau Gorchwyl a Gorffen ac Adroddiadau Blyneddol, ewch i wefan y Cyngor Sir: www.sirgar.llyw.cymru/craffu.

I gysylltu â'r Uned Gwasanaethau Democrataidd, ffoniwch 01267 224028 neu e-bostiwch craffu@sirgar.gov.uk.

9. Presenoldeb

Dangosir presenoldeb gan aelodau'r Pwyllgor Craffu - Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol yn ystod blwyddyn y cyngor 2023/24 yn y tabl isod. Cynhaliwyd cyfanswm o wyth cyfarfod yn ystod blwyddyn y cyngor 2023/24.

Aelod y Pwyllgor Craffu	Cyfarfodydd a fynychwyd	%
Y Cynghorydd Kim Broom	8	100
Y Cynghorydd Derek Cundy (o fis Rhagfyr, 2023 = 4 cyfarfod)	3	75
Y Cynghorydd Lewis Davies (hyd at fis Gorffennaf 2023 = 3 chyfarfod)	2 o 3	65
Y Cynghorydd Terry Davies	7	88
Y Cynghorydd Alex Evans	8	100
Y Cynghorydd Deian Harries	1	13
Y Cynghorydd Rob James (hyd at ganol mis Ionawr 2024 = 5 cyfarfod)	2 o 5	40
Y Cynghorydd Gareth John (ymunodd â'r Pwyllgor ym mis Medi = 3 chyfarfod)	3 o 3	65
Y Cynghorydd Dot Jones	7	88
Y Cynghorydd Jean Lewis	6	75
Y Cynghorydd Kevin Madge (hyd at ddiwedd mis Tachwedd 2023 = 4 cyfarfod)	3 o 4	75
Y Cynghorydd Giles Morgan	7	88
Y Cynghorydd Dai Nicholas	6	75
Dirprwyon	Cyfarfodydd a fynychwyd	
Y Cynghorydd Karen Davies	1	
Y Cynghorydd Anthony Leyshon	1	
Y Cynghorydd Michael Thomas	1	
Aelodau'r Cabinet	Cyfarfodydd a fynychwyd	
Y Cynghorydd Darren Price (Arweinydd)	6	
Y Cynghorydd Philip Hughes (Trefniadaeth a'r Gweithlu)	2	
Y Cynghorydd Alun Lenny (Adnoddau)	8	